

Nuläge och framtidsspaning

- Med Lärcentrum | 2019

En del av
Kunskapsförbundet

Inledning

Syfte med denna rapport är att försöka påvisa hur större trender och skeenden hänger ihop med kompetensförsörjningen i Trollhättan och Vänersborg. I ett urval av faktorer som påverkar har vi valt att fokusera på den demografiska försörjningskvoten, utbildningsbakgrund och utbildningsindex i våra två kommuner. Vi tittar även på hur kompetensförsörjningsbehovet spås se ut de kommande åren. Allt för att kunna skapa oss en bild av nuläget och framtiden.

Vidare vill vi presentera enkätunderlag insamlat från våra yrkeslever som tog examen 2018. I enkäten ställer vi oss frågan vad de som läst ett yrkesprogram på gymnasiet eller vuxenutbildningen gör idag.

Att kompetensförsörjning är en utmaning vet vi genom att läsa olika rapporter, arbeta i internationella projekt och genom dialog och samverkan med Arbetsförmedlingen och Västra Götalandsregionen. Vår arbetsmarknad kommer att kräva flexibilitet och snabba omställningar. Detta för att möta ett växande kompetensbehov när arbetsmarknaden omvandlas och utvecklas allt snabbare och när en allt mindre andel ska försörja allt fler.

Men, vi vet också att vi genom framtidsspaning, samverkan och rätt insatser kan påverka kompetensförsörjningen i Trollhättan och Vänersborg. Så att allt börjar med en utbildning, det är vi nog alla överens om, men hur viktigt är det att tänka långsiktigt och strategiskt när det kommer till utbud och efterfrågan?

Med vänliga hälsningar,

Titti Eklund, chef Lärcentrum

En inblick i Trollhättan och Vänersborg

En åldrande befolkning

Att befolkningen i Sverige blir allt äldre är ett välkänt faktum. 1970 var andelen av befolkningen över 65 år knappt 14%, vilket kan jämföras med knappt 20 % år 2017 (SCB, 2018). Utvecklingen spås fortsätta och år 2070 beräknas 25 % av Sveriges befolkning vara över 65 år (Galte Schermer, 2018).

När andelen av befolkningen som inte förvärvsarbetar växer, växer även andelen som varje förvärvsarbetande person måste försörja. Denna andel mäts i demografisk försörjningskvot.¹ 2006 låg försörjningskvoten på 69,9 i Sverige som helhet. Hundra personer i arbetsför ålder (20-64 år) behövde försörja ca 70 personer utöver sig själva. 2016 hade den siffran stigit till 74,5 (SCB, 2018a).

Under 2017 såg vi en befolkningstillväxt i hela Västra Götalands delregioner. Invandringen, och då framför allt invandringen från länder utanför Europa, var den största orsaken till befolkningsökningen. Men trots en befolkningstillväxt i samtliga delregioner uppger VGR att andelen av befolkningen som är 65 år och äldre beräknas nå ca 25 % redan år 2035 i Fyrbodalen och Skaraborg, långt innan rikssnittet. Redan idag är Fyrbodalen och Skaraborg de delregioner i VGR med högst andel av befolkningen över 65 år (VGR, 2017).

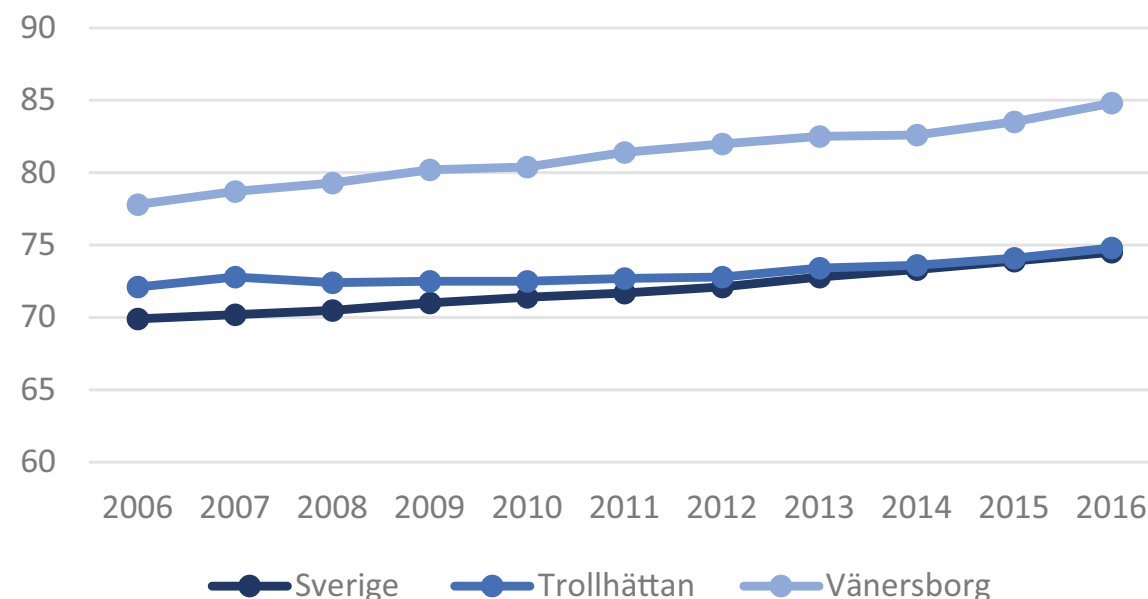
Behovet av en långsiktig strategi

En åldrande befolkning understryker vikten av att utbildningssektorn agerar strategiskt och utbildar inom rätt områden för att säkerställa kompetensförsörjning. Vidare lyfter den åldrande befolkningen även frågan kring kompetensutveckling. Vår arbetsmarknad kommer att kräva flexibilitet och snabba omställningar för att möta ett föränderligt kompetensbehov när en allt mindre andel ska försörja allt fler.

Bryter vi ut våra två medlemskommuner ser vi att Vänersborg och Trollhättan har en större andel äldre över 65 år än riket som helhet enligt den senaste tillgängliga statistiken från SCB (år 2017), ca 22% kontra ca 20 %. Trollhättan ligger dock under rikssnittet med ca 19%. Båda städerna har även en något större andel 0-19 åringar. Ca 24% i Trollhättan och Vänersborg, kontra rikssnittet på ca 23% (SCB, 2018). Andelen av befolkningen i arbetsför ålder var således lägre i Vänersborg, vilket självklart påverkar försörjningskvoten.

Medan Trollhättan håller sig kring rikssnittet avviker Vänersborg. 2016 låg försörjningskvoten i Vänersborg på 84,8, jämfört med 74,5 i Sverige (SCB, 2018a).

Demografisk försörjningskvot Källa: SCB, 2018a

¹Försörjningskvot = Hela befolkningen dividerat med antalet personer i åldern 20-64 år. Därefter multiplicerat med 100 (SCB, 2018a)

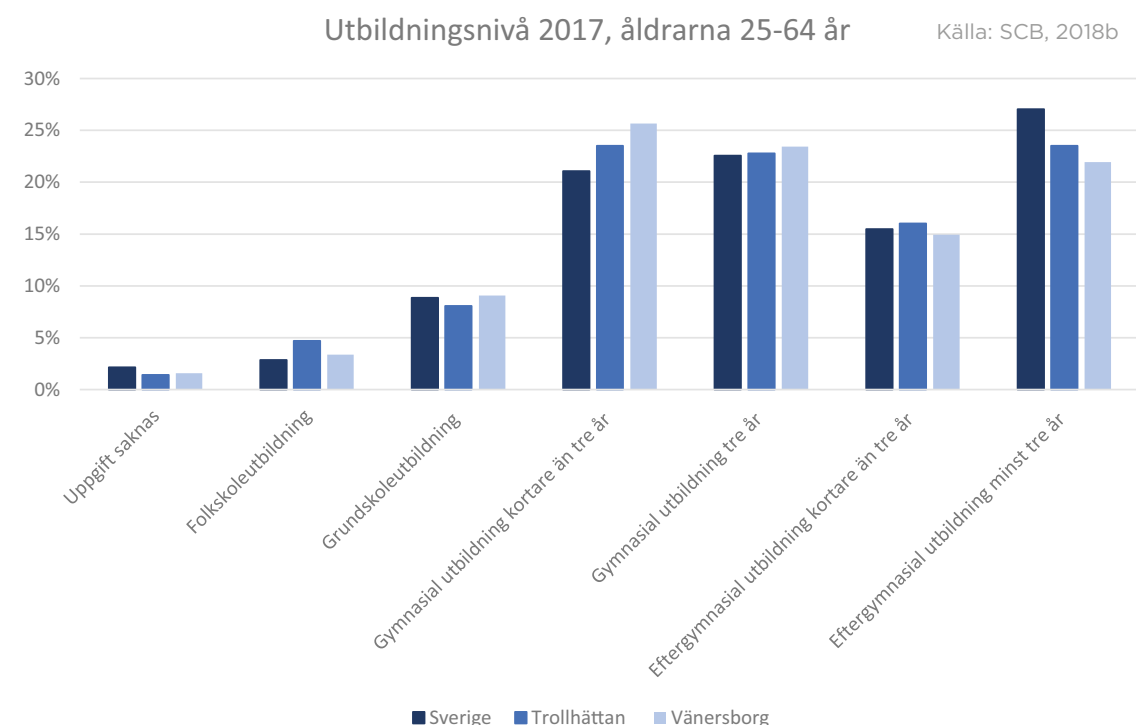
Utbildningsbakgrund och tillgång till eftergymnasial utbildning

Trollhättan och Vänersborg ligger något under riksgenomsnittet gällande utbildningsnivå. I Sverige har ca 27% av befolkningen mellan 25 och 64 år en eftergymnasial utbildning på minst tre år, jämfört med ca 24% i Trollhättan och ca 22 % i Vänersborg. Trollhättan, och framför allt Vänersborg, har även en större andel med enbart en tvåårig gymnasial utbildning (SCB, 2018b).

Tittar vi på andra medelstora västsvenska städer som Uddevalla och Borås kan vi dock se att de har en liknande utbildningsnivå. Andelen av befolkningen (25-64 år) med minst en treårig eftergymnasial utbildning i Uddevalla och Borås ligger på ca 22 % i båda kommunerna (SCB, 2018b). Jämför vi siffror från TCO:s utbildningsindex, blir det även tydligt att de här kommunerna har relativt lika tillgång till eftergymnasial vidareutbildning.

TCO:s utbildningsindex mäter tillgång till utbildning på högskole-, universitets- och yrkeshögskolenivå och innefattar både fristående kurser och sammanhållna program (distansundervisning innefattas inte). Indexet ligger mellan 0-10.² Rikssnittet är ett utbildningsindex på 7.19.

Trollhättan ligger över rikssnittet på 7.70, Vänersborg ligger på 6.34, Uddevalla på 6.41 och Borås på 7.59 (TCO, 2018). Trollhättan och Borås har självklart ett högre index tack vare sina högskolor, men det är främst när vi tittar på mindre kommuner i Fyrbodalen som vi förstår att skillnaderna på tillgång till högre utbildning är stora inom vår region. Exempelvis har Mellerud ett index på 3.15 och Bengtsfors ett index på 1.08. Detta återspeglar en tydlig trend i Sverige där glesbygdens möjligheter till högre utbildning är avsevärt mindre än för de som bor i en storstad. Utbildningsindexet är högst i Stockholm på 9.83 och samtliga kommuner i topp 20 återfinns i de tre storstadsregionerna (TCO, 2018).

Ort	3 årig eftergymnasial utbildning (25-64 år)	TCO utbildningsindex	Placering i Sverige utifrån utbildningsindex
Trollhättan	24%	7.70	64
Borås	22%	7.59	66
Uddevalla	22%	6.41	100
Vänersborg	22%	6.34	101
Mellerud	14%	3.15	208
Bengtsfors	14%	1.08	264

Källa: TCO, 2018

Nytt Lärcentrum i Vänersborg

Kunskapsförbundets nystartade Lärcentrum skapar möjligheter att tillgängliggöra högre utbildning till fler i vår region och även ge dem verktygen för att med framgång fullfölja en distansutbildning.

²”En kommuns tillgänglighet till studieplatser beräknas som en funktion av dels antalet studieplatser i den egna samt i övriga kommuner, dels den generaliserade reskostnaden för att ta sig till respektive studieort från den aktuella kommunen” (TCO, 2018 s.24).

Arbetsmarknadens behov

Enligt SCB kommer både tillgång och efterfrågan på arbetskraft att växa kraftigt fram till 2035. Efterfrågan på personer med examen från en eftergymnasial utbildning beräknas öka mest. Samtidigt väntas ett överskott på personer med en högskoleförberedande gymnasial utbildning som inte läst vidare. Efterfrågan på personer med yrkesförberedande gymnasial utbildning beräknas dock öka starkt under prognosperioden, samtidigt som tillgången beräknas minska. Detta medför ett växande underskott på personer med yrkesförberedande gymnasial utbildning (SCB, 2017).

Arbetsförmedlingens (Af) prognoser visar på stora möjligheter till jobb inom rekordmånga yrken och bristen på utbildad personal väntas bli fortsatt hög. IT-specialister, ingenjörer, sjuksköterskor och pedagoger kommer att vara hett eftertraktade även om fem år. Det gäller också gymnasieutbildade inom vård, bygg, industri och restaurang (Af, 2018). Dock lyfter branschorganisationer att det inte enbart är utbildning som efterfrågas. Även personliga egenskaper som exempelvis motivation är viktiga för arbetsgivaren vid rekrytering och topplistan över de mest eftertraktade personliga egenskaperna ser förvånansvärt lika ut mellan olika branscher (Nackaakademin, 2018).

Västra Götalandsregionen menar att en utmaning i det regionala utvecklingsuppdraget är att säkerställa att företag och offentlig sektor får tillgång till den kompetens som efterfrågas. Ungdomar behöver utbilda sig inom områden där jobben finns i framtiden. En snabb strukturomvandling i form av automatisering/digitalisering, samt en omfattande migration kombinerat med stora pensionsavgångar, bidrar till en arbetsmarknad i förändring. Det finns därför goda skäl att analysera hur efterfrågan och tillgång på arbetskraft kan komma att utvecklas. Samtidigt bidrar den snabba omvandlingstakten till stor osäkerhet, vilket gör att prognoser om framtidens arbetsmarknad måste tolkas med försiktighet (VGR, 2016). Af poängterar dock att den tekniska utvecklingen och digitaliseringen öppnar möjligheter för nya arbets- och studiesätt. Exempelvis skapas nya möjligheter för ett mer utvecklat livslångt lärande, vilket kommer att bli allt viktigare på framtidens arbetsmarknad (Af, 2018).

Västra Götalandsregionen menar att en utmaning i det regionala utvecklingsuppdraget är att säkerställa att företag och offentlig sektor får tillgång till den kompetens som efterfrågas. Ungdomar behöver utbilda sig inom områden där jobben finns i framtiden. En snabb strukturomvandling i form av automatisering/digitalisering, samt en omfattande migration kombinerat med stora pensionsavgångar, bidrar till en arbetsmarknad i förändring. Det finns därför goda skäl att analysera hur efterfrågan och tillgång på arbetskraft kan komma att utvecklas. Samtidigt bidrar den snabba omvandlingstakten till stor osäkerhet, vilket gör att prognoser om framtidens arbetsmarknad måste tolkas med försiktighet (VGR, 2016). Af poängterar dock att den tekniska utvecklingen och digitaliseringen öppnar möjligheter för nya arbets- och studiesätt. Exempelvis skapas nya möjligheter för ett mer utvecklat livslångt lärande, vilket kommer att bli allt viktigare på framtidens arbetsmarknad (Af, 2018).

För att bryta ner kompetensbehovet lokalt i Trollhättan och Vänersborg arbetar KfV aktivt med samverkan, nätverk, behovsinventeringar och uppsökande verksamhet gentemot företag. Dialog och samverkan med

lokala företag och aktörer som Af, näringslivskontor och VGR ger en bättre matchning mellan vårt utbud av utbildning och arbetsmarknadens efterfrågan. Det identifierade kompetensbehovet ligger till grund för utbudet på yrkesvux, yrkeshögskolan, Lärcentrum och andra kompetensutvecklingsinsatser i form av projektverksamhet och uppdragsutbildning.

Vänersborg Arbetsmarknaden idag 3496 aktiva företag och organisationer <i>Källa: Vänersborgs Kommun</i>
Vanligaste yrken Undersköterska Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare Kontorsassistenter och sekreterare, Skötare, vårdare och personliga assistenter
Näringsgrenar Offentlig verksamhet 48% Handel 8% Bygg 8% Tillverkning 8%
Företag Vargön Alloys, Norautron, Vbg group, Hedson
Offentlig verksamhet VGR, Länsstyrelsen, Tingsrätten, Vbg kommun

Trollhättan Arbetsmarknaden idag 4010 aktiva företag och organisationer <i>Källa: Trollhättans Stad</i>
Vanligaste yrken Undersköterska Butikspersonal Civilingenjörsvyrken Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare
Näringsgrenar Offentlig verksamhet 43% Handel 10% Företagstjänster 11% Tillverkning 15%
Företag GKN, NEVS, Vattenfall
Offentlig verksamhet NU-sjukvården, Thn stad, Högskolan Väst

Elevenkäter

Under hösten och vintern har samtliga avgångselever som tog examen 2018 från ett yrkesprogram på gymnasiet eller vuxenutbildningen (yrkesvux) kontaktats för att svara på en kort enkät om vad de gör idag.

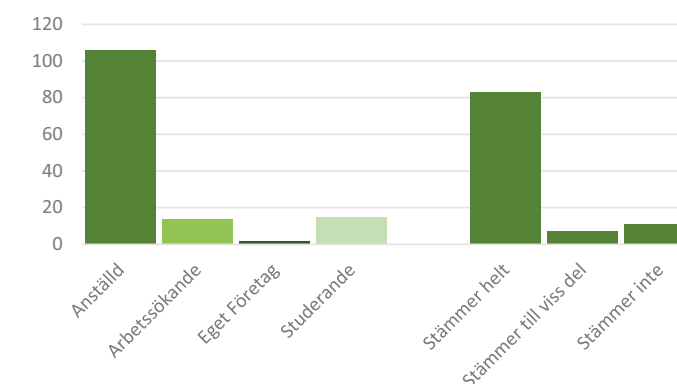
Av 274 elever från yrkesprogrammen på gymnasiet har vi fått in 137 svar och av 108 avgångselever från yrkesvux har vi fått in 69 svar. Största anledningen till att vi inte fått tag på samtliga elever är att de inte svarat i telefonen eller att vi saknar uppdaterade kontaktuppgifter.

Att endast 50 %, respektive 64 %, av avgångseleverna svarat kan självklart påverka resultatet. Sammanställningen representerar därför enbart de elever som svarat på enkäten. Det är även stor skillnad på hur många elever som svarat på respektive program, vilket gör det svårt att presentera programspecifika slutsatser. Vissa program har även väldigt få elever.

Vi kommer därför redovisa samtliga svar tillsammans, uppdelat endast på gymnasiet och vuxenutbildningen, för att ge en så representativ bild som möjligt av vårt underlag. Därefter följer några reflektioner baserade på underlaget i denna rapport. Efter de avslutande reflektionerna följer en bilaga där kompetensbehovet, och vårt nuvarande utbildningsutbud, presenteras mer utförligt bransch för bransch.

Sammanställning elevenkäterna

Vad är din huvudsakliga sysselsättning idag och hur väl stämmer din anställning överens med din utbildning?

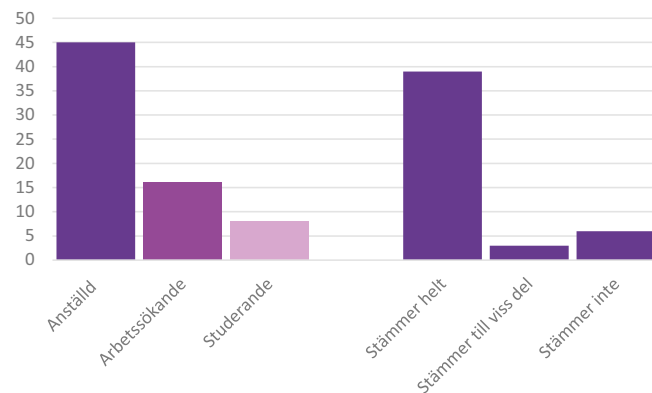

Sammanställning av samtliga 137 svar från gymnasiets yrkesprogram.³

Av de avgångselever som svarat har störst andel en anställning idag och en majoritet uppger att arbetet stämmer helt överens med den utbildning de läst.

³Barn- och fritidsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet, EI- och energiprogrammet, Fordons- och transportprogrammet (MTU), Handels- och administrationsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet, Industritekniska programmet (ITU), Restaurang- och livsmedelsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, Vård- och omsorgsprogrammet, GL15 lärling NE???

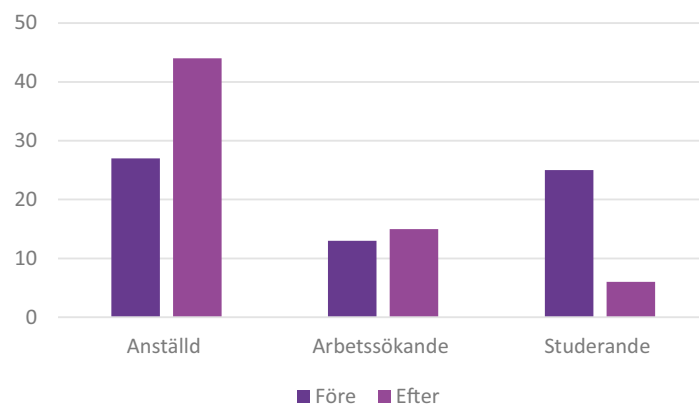
Vad är din huvudsakliga sysselsättning idag och hur väl stämmer din anställning överens med din utbildning?

Sammanställning av samtliga 69 svar från yrkesvux.⁴

Störst andel av de 69 svarande avgångseleverna har idag en anställning och en majoritet har uppgett att deras nuvarande arbete stämmer helt överens med deras utbildning.

Sysselsättning före och efter avslutad yrkesvuxutbildning

Sammanställning av samtliga 69 svar från yrkesvux.⁴

Jämför vi med vad eleverna gjorde innan de startade utbildningen kan vi se att andelen anställda har ökat och att andelen studerande har minskat. Andelen arbetsökande har ökat en aning. Tittar vi närmare på enskilda elever kan vi se att det inte är uteslutande samma personer som var arbetsökande innan utbildningen som var arbetsökande efter. Istället har en grupp från de som tidigare studerade blivit arbetsökande. Det är även dessa som står för den marginella ökningen av gruppen.

⁴Barnskötarutbildning, CNC, Målare, Restaurangutbildning, Vård- och omsorgsutbildning

Läs mer om Yrkeshögskolan

Om ni vill veta mer om hur det gått för de studerande på våra yrkeshögskoleutbildningar finns underlag presenterat i KfV:s Kvalitetsrapport 2018.

Yh Yrkeshögskolan

Reflektioner

Utifrån den fakta som presenterats, en åldrande befolkning, utbildningsnivåer/tillgång till utbildning, vårt utbildningsutbud, arbetsmarknadens efterfrågan och den elevenkät som genomförts, spår vi följande utmaningar för vuxenutbildningen.

- Digitaliseringen går i allt snabbare takt och tar sig in i samtliga branscher. Detta gör att även utbildningsorganisationerna står inför en omställning. Att utbilda elever/studerande och studenter mot arbetsmarknadens behov och krav kan komma att kräva ett digitaliseringslyft för hela utbildningssektorn.
- En arbetsmarknad i allt snabbare förändring, i kombination med en åldrande befolkning, riskerar hämma kompetensförsörjningen. Möjligheten till att kunna kompetensutveckla sig under hela livet (med eller utan anställning), kommer därför vara av stor vikt både för den enskilda individen och för arbetslivet. Här ser vi att individanpassningen och ”paketeringen” av utbildningen blir viktig. Att kunna läsa i närheten av hemmet, arbetsplatsen och i en studietakt som passar både privat och i arbetslivet tror vi är nödvändigt för att möjliggöra det livslånga lärandet.
- För att kunna erbjuda ett brett utbud av efterfrågade kurser/utbildningar blir samverkan med andra utbildningsorganisationer och arbetslivet än viktigare. Olika former av flexibelt lärande med hjälp av videokonferens och annan digital teknik kan möjliggöra ett breddat utbud och studier på olika nivåer. Ett flexibelt distanslärande är även ett sätt att motverka centraliseringen av högre utbildning och höja utbildningsnivån på glesbygden och i mindre städer. Genom att erbjuda kurser och program på eftergymnasial nivå på ett Lärcentrum tillgängliggörs högre utbildning till fler, samtidigt som studenten får tillgång till lokaler, kurskamrater, bibliotek och annat stöd som hen inte hade fått i en ren distansutbildning i hemmet. En viktig insats när SCB spår ett underskott av högskoleexaminerade på arbetsmarknaden (SCB, 2017) och den nationella politiken understryker vikten av Yrkeshögskolan (MYH, 2018).
- Vi vet att flera av våra elever/studerande och studenter har behov av speciella anpassningar och stöd för att lyckas med sina studier och bli anställningsbara. Redan idag är behovet stort av stöd i olika former. Ex-

empel på detta är: språkstöd, kurator, specialpedagog, socialpedagog, IT-stöd, bibliotek och olika former av tekniska hjälpmedel. Anpassningar i form av ett mer individualiserat och kompensatorisk lärande kommer att kräva ytterligare utvecklingsarbete i utbildningsorganisationen gällande upplägg av kurser/utbildningar. Detta blir tydligt när vi utbildar inom flertalet branscher där kompetensförsörjningsbehovet är högt (se bilaga I) och vi ändå ser individer som går ut i arbetslöshet. Då det spår en brist av yrkesutbildade på gymnasial nivå är frågan av vikt för både individen och arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

- Förankringen av utbildningar till arbetslivet är av stor betydelse. En stark samverkan med företag runt bl.a. LIA (Lärande i arbete), APL (Arbetsförlagt Lärande) och lärling kan vara avgörande för elever med få personliga nätverk att få in en fot i arbetslivet. Det kan även vara avgörande för företagen att lära känna eleven för att våga ta steget att anställa. Med en vilja att lära och ett engagemang hos eleven öppnar många företag dörren idag. Dock ser vi utmaningar i hur man utbildar en elev till personliga egenskaper så som: engagemang, motivation och ansvarsfullhet. Egenskaper som eftertraktas av arbetsgivarna och lyfts som de topp tre viktigaste för anställningsbarheten (Nackademin, 2017).

Givetvis är vi inte ensamman med dessa utmaningar, bilden är liknande i de flesta likvärdiga kommuner. Fördelen med Kunskapsförbundet är att vi har en bredd av kompetens och kunskap inom den egna organisationen. Detta i sin tur gör att vi är en intressant samarbetspartner i olika projektsammanhang. Projekt kan vara ett verktyg för att växla upp kommunala medel i vårt nödvändiga utvecklingsarbete. Dessutom ger det en ”win-win” för inblandade parter och ett breddat perspektiv att arbeta tillsammans med andra som arbetar med samma frågeställningar.

Vi ser hoppfullt på framtiden i Kunskapsförbundet!

Bilagor | Branschspecifikt kompetensbehov

Nedan följer en sammanställning av kompetensförsörjningsbehovet (behovet av ny personal) och kompetensutvecklingsbehovet (behovet av kompetensutveckling av befintlig personal) i Trollhättan och Vänersborg.

Vi har valt att endast lyfta behovet av yrkesutbildningar upp till SeQF nivå 5. Alltså yrkesutbildningar på gymnasialnivå och yrkesutbildningar som ger en yrkeshögskole-

examen. Detta då det är inom dessa nivåer vi erbjuder utbildning idag. Vilka utbildningar vi har i dagsläget ser ni under rubriken KfV:s utbildningsutbud under varje bransch.

Materialet grundar sig i rapporter från Af, VGR, SCB, Interregprojektet Kobra där KfV var en partner och eget insamlat material från lokala företagare och offentlig verksamhet.

Bygg och anläggning

I Konjunkturbarometer för Västsverige (VGR, 2018), framgår att byggbranschen och konjunkturen i Västra Götaland har stabiliserat sig på en hög nivå och att byggbranschen i Fyrbodalen just nu befinner sig i en högkonjunktur. Samtidigt uppger byggföretagen i Fyrbodalen att de har svårt att hitta branschkompetent personal på både gymnasial och eftergymnasial nivå.

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Bygg – sidoyrken, VVS, Anläggning, Arbetsledare, Projektör	CAD, BIM, Hållbarhet

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Bygg- och anläggningsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	Målare, Betongarbetare lärling, Golvläggare lärling, Håltagare lärling, Murare lärling, Plattsättare lärling
Yrkeshögskolan på Vuxenutbildningen	KfV har ansökt om utbildningen Byggprojektör inriktning miljö- och kvalitetssystem på yrkeshögskolenivå. Besked om vi får starta utbildningen kommer i januari.

Data/IT

Data/IT yrken blir allt viktigare på arbetsmarknaden i takt med att digitaliseringen ökar och kompetensen efterfrågas i alla branscher. I vår region finns efterfrågan framför allt inom fordonsutveckling och hos konsultföretagen. Ser vi till eftergymnasial utbildning är det främst kvalificerad IT-personal som efterfrågas (Af, 2018).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Mjukvaruutveckling, Testare	Fordonsutveckling

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	El- och energiprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	-
Yrkeshögskolan på Vuxenutbildningen	-

Ekonomi och administration

Af ser stora skillnader inom olika yrkesområden för branschen. Under det närmaste året väntas en tydligt ökande sysselsättning inom administration, ekonomi och juridik. Utvecklingen hänger samman med det fortsatt starka konjunkturläget, vilket leder till att efterfrågan på personal som arbetar inom områdets olika yrken ökar. Under det närmaste året bedöms medicinska sekreterare ha den allra starkaste arbetsmarknaden inom yrkesområdet (Af, 2018).

Samtidigt kommer digitaliseringen att bidra till en rationalisering av rutinartade arbetsuppgifter. Efterfrågan på handels- och administrationsutbildade beräknas minska med cirka 45 procent fram till prognosperiodens slut (2035). Bland de äldre med en gymnasial utbildning inom handel och administration är yrken som banktjänsteman, redovisningsekonom, medicinsk sekreterare och handläggare mer vanliga än bland de yngre inom utbildningsgruppen. Detta då många arbetsgivare idag ställer högre krav på formell kompetens vid nyrekrytering. Därför väntas handels- och administrationsutbildade som går i pension i stor utsträckning ersättas av personer med eftergymnasial utbildning. Sammanfattningsvis visar prognosen på ett stort överskott på handels- och administrationsutbildade på sikt (SCB, 2017).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Medicinsk sekreterare	Digitala program/verktyg, Rådgivning

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Handels- och administrationsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	Ekonomiassistent
Yrkeshögskolan på Vuxenutbildningen	Medicinsk sekreterare, Socialadministratör

Fordon och transport

Det kommer att vara en fortsatt hög efterfrågan på fordonsförare då industri, bygg och handel går bra. Det medför även stora arbetsmöjligheter för fordonsmekaniker, framför allt för tunga fordon. Även kollektivtrafiken behöver fler chaufförer enligt prognoser från Af (Af, 2018).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Bilmekaniker tunga fordon, Fordonsförare	Diagnosteknik, El/hybrid
Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Fordonsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	-
Yrkehögskolan på Vuxenutbildningen	Diagnostekniker fordon

Försäljning, inköp och marknadsföring

Försäljning, inköp och marknadsföring är det näst största yrkesområdet på den svenska arbetsmarknaden. För vissa yrken krävs en eftergymnasial utbildning inom ett specifikt område. Det allmänna konjunkturläget väntas vara fortsatt starkt, vilket innebär att efterfrågan på arbetskraft inom yrkesområdet väntas bli god (Af, 2018).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Säljare B2B, B2C	Marknadsföring, Sociala medier, Digitala program/verktyg

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Handels- och administrationsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	-
Yrkehögskolan på Vuxenutbildningen	-
Projektverksamhet	ESF-projektet Westkomp 0.1. Digitaliseringsutbildningar för lokala små- och medelstora företag inom besöksnäring och handel

Hotell, restaurang och storhushåll

Enligt AFs prognoser finns det goda möjligheter till jobb, framförallt inom matberedning (Af, 2018).

Branschen är personalintensiv och många gånger en ingång till arbete. Sysselsättningen ökar även inom branschen. Utbildningsnivån är till största delen gymnasial (SCB, 2017).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Kock, kallskänka, Serveringspersonal	Digitala verktyg, Marknadsföring

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Hotell- och turismprogrammet, Restaurang- och livsmedelsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	Restaurangutbildning, Hotell och konferens lärling
Yrkehögskolan på Vuxenutbildningen	-
Projektverksamhet	ESF-projektet Westkomp 0.1. Digitaliseringsutbildningar för lokala små- och medelstora företag inom besöksnäring och handel

Hälso- och sjukvård, Socialt arbete

Idag är det svårt att hitta utbildad personal till flera välfärdsyrken och i takt med att välfärden utvecklas behövs medarbetare med nya kompetenser. Digitalisering, nya metoder och arbetssätt ställer andra krav på utbildningarna (SKL, 2017).

Befolkningsutvecklingen gör att det kommer att behövas många som arbetar inom hälso- och sjukvården enligt Af, och branschen är med och toppar listan över heta yrkesområden (Af, 2018). SCB poängterar att det är en stor utmaning att täcka det framtida personalbehovet som väntas öka kraftigt (SCB, 2017).

Trenden återspeglas i Västra Götalands län och beror dels på stora pensionsavgångar framöver, men också på en växande befolkning som blir allt äldre och ställer högre krav på välfärdssektorn (AF, 2018a).

Många arbeten inom socialt arbete återfinns i den offentliga sektorn och även här är jobbmöjligheterna goda framöver, enligt AF:s rapporter (Af, 2018).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Undersköterska /specialistutbildad undersköterska, LSS funktionshinder, Personlig assistent, Behandlingsassistent, Vårdbiträde/Vårdresurs	Välfärdsteknologi, IKT, HLR, Hygien, Språk, Dokumentationskunskap, Planeringskunskap

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Vård- och omsorgsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	Vård- och omsorgsutbildning
Yrkehögskolan på Vuxenutbildningen	Specialistutbildad undersköterska multisjukdom och palliativ vård, Specialistutbildad undersköterska akutsjukvård

Installation, drift och underhåll

Enligt AF:s rapport; *Var finns jobben? Bedömning för 2018 och på fem års sikt*, är det fortsatt goda möjligheter till jobb inom branschen. Bland annat står branschen inför stora pensionsavgångar. Industriföretagen och kommunal verksamhet ser ett ökat behov av personal med relevant och uppdaterad kompetens inom automation och data/IT (Af, 2018).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Industrielektriker, underhållstekniker, Automationstekniker	Automation, Industri 4.0

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	El- och energiprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	-
Yrkeshögskolan på Vuxenutbildningen	Underhållstekniker; Drift- och underhållstekniker vid vatten-, värmeverk, biogasanläggning; Station- och kontrollrumstekniker (kunde ej starta HT-18 pga. för få sökande)

Pedagogiskt arbete

Den demografiska utvecklingen har stor påverkan på efterfrågan av arbetskraft inom det pedagogiska området. Inom majoriteten av yrkena är medelåldern hög vilket innebär relativt stora pensionsavgångar de kommande fem åren. Antalet barn och unga i befolkningen kommer att fortsätta att öka vilket innebär att den höga efterfrågan på yrkesgruppen kommer att kvarstå (Af, 2018).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Barnskötare, Lärarassistent, Integrationspedagog	Digitala hjälpmedel, IKT, HLR, Språk och utvecklande arbetssätt, LSS, HYFS (Hygien i förskolan), Funktionshinder

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Barn- och fritidsprogrammet
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	-
Yrkeshögskolan på Vuxenutbildningen	Lärarassistent, Integrationspedagog

Tillverkning

I SCB rapporten *Trender och prognoser 2017*, konstateras en tilltagande brist på yrkesförberedande gymnasieutbildning inom teknik och tillverkning. Då efterfrågan på sikt kommer att minska är det främst pensionsavgångar som är orsaken till bristen. Samtidigt poängterar SCB att kompetenskraven kommer att höjas och att behovet av specialistkompetens kommer att öka (SCB, 2017).

Kompetensförsörjningsbehov	Kompetensutvecklingsbehov
Skärande bearbetning, CNC, Svets, produktionstekniker	Olika typer av svets, automation, additiv tillverkning

Kunskapsförbundets utbildningsutbud	
Gymnasiet	Industri tekniska programmet (ITU)
Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	CNC
Yrkeshögskolan på Vuxenutbildningen	-

Samarbete inom Yrkesvux med andra kommuner

Vuxenutbildningen inom Kunskapsförbundet samarbetar med andra kommuner inom gymnasial yrkesutbildning för vuxna för att tillgängliggöra ytterligare utbildningar för kommuninvånare. Samarbete sker med Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud, Åmål samt även Uddevalla.

Kunskapsförbundet i samverkan med andra kommuner Gymnasial yrkesutbildning (Yrkesvux)	
Mellerud Bengtsfors Åmål Uddevalla Uddevalla	VVS-utbildning Byggplåtslageri Bantekniker Busschaufför Yrkesförare-Godstransporter

Referenser/Källor

Af. (2018) *Var finns jobben? – Bedömning för 2018 och på fem års sikt*. Hämtad från <https://www.arbetsformedlingen.se/download/18.85c88291615e16646a4e186/1518080417950/var-finns-jobben-2018.pdf>

Af. (2018a). *Jobbmöjligheter i Västra Götalands län 2018*. Hämtad från <https://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetsokande/Valj-yrke/Jobbmöjligheter-i-ditt-lan.html>

Galte Schermer, I. (2018, 12 december). *Befolkningsstruktur*. Hämtad från <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Befolkning/Befolkningsstruktur/>

MYH. (2018, 18 April) *Yrkehögskolan kommer att fortsätta växa. Myndigheten för Yrkehögskolan*. Hämtad från <https://www.myh.se/Nyhetsrum/Pressmeddelanden/2018/Yrkehogskolan-kommer-fortsatta-att-vaxa/>

Nackademin. (2017). *Kompetensrapporten 2017*. Hämtad från <https://nackademin.se/rapporter/>

SCB. (2017) *Trender och prognoser 2017*. Hämtad från https://www.scb.se/contentassets/60312e5030114512b5b58a94a4ae25e2/uf0515_2017i35_br_am85br1701.pdf

SCB. (2018). *Folkmängden efter region, civilstånd, ålder och kön. År 1968 – 2017*. Hämtad från http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/?rxid=3488944c-6f10-4dbd-86fb-3bfa3341dcd6#

SCB. (2018a). *Demografisk försörjningskvot (R2). Antalet yngre och äldre i relation till antalet i åldern 20-64 år, efter region. År 2006 – 2016*. Hämtad från http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM9906_AM9906D/RegionIndR2/?rxid=d7bdac60-e800-4923-81dd-8200abedca52#

SCB. (2018b). *Utbildning efter kommun och kön 2017*. Hämtad från https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/befolkningens-utbildning/#_TabelleriStatistikdatabasen

SKL. (2017). *Utbilda för framtidens välfärd*. Hämtad från <https://webbutik.skl.se/sv/artiklar/utbilda-for-framtidens-valfard.html>

TCO. (2018). *TCO:s utbildningsindex*. Hämtad från <https://www.tco.se/globalassets/rapporter/2018/utbildningsindex-2018.pdf>

Trollhättans Stad. *Information hämtad från Trollhättans Stads hemsida under Kommun & politik och Näringsliv & Arbete*: <https://www.trollhattan.se/startside/kommun-och-politik/> och <https://www.trollhattan.se/startside/naringsliv-och-arbete/>

Vänersborgs Kommun. *Information hämtad från Vänersborgs kommuns hemsida under Kommun & politik och Näringsliv & Arbete*: <http://www.vanersborg.se/kommun--politik.html> och <http://www.vanersborg.se/naringsliv--arbete.html>

VGR. (2016) *Utbildnings- och arbetsmarknadsprognos för Västra Götaland med sikte på 2025*. Hämtad från <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/72348835-9b5d-4525-9d1b-b7336e381054/v1%20Bladderbar.pdf?a=false&quest=true>

VGR. (2017). *Befolkningsprognos Västra Götaland 2017-2035*. Hämtad från <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/df193a68-5c4e-46ef-81f8-209a2128c505/Befolkningsprognos%202017-2035.pdf?a=false&quest=true>

VGR. (2018). *Konjunkturbarometer för Västra Götaland (VGR Analys 2018: 23)*. Hämtad från <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/4b-9053ce-b5fe-4365-bf82-b4d917daf9bd/Vastbaromvar18.pdf?a=false&quest=true>

En del av Kunskapsförbundet

Vuxenutbildningen
Nils Ericsonsgymnasiet | Trollhättan
Vänerparken 5 | Vänersborg

www.kunskapsforbundet.se/vuxenutbildningen
0521-72 27 40